

MAJBURIY TIBBIY KO‘RIKDAN O‘TISH KIMLARGA SHART?**Xurramov Ravshanbek Akromovich**

Jamiyatning sog‘liqni saqlash va xavfsizlikni ta‘minlash maqsadida ayrim kasb faoliyat turlari uchun majburiy tibbiy ko‘riklar joriy qilingan. Ushbu ko‘riklar turli sohalarda talab etiladi, chunki bu jarayon orqali ishchilar va boshqa guruhlarining sog‘lig‘i nazorat qilinadi, salbiy ta‘sirlarning oldi olinadi va kasalliklar erta aniqlanadi. Har bir fuqaro o‘z faoliyati yoki ish joyiga qarab, tibbiy ko‘rikdan o‘tishi kerak. Quyida kimlar va qaysi holatlarda tibbiy ko‘rikdan o‘tishi keragligi haqida ma‘lumot beraman.

Ish joyidagi tibbiy ko‘rik: Mehnat xavfsizligi uchun

Ba‘zi ish joylarida ishchilarning sog‘lig‘ini muntazam tekshirib borish zarur. Bu, ayniqsa, xavfli va zararli sharoitlarda ishlayotganlar uchun alohida ahamiyatga ega. Masalan, kimyo zavodlarida, konchilikda yoki qurilishda ishlovchilar kimyoviy moddalar, chang yoki shovqin bilan to‘qnash keladilar. Shunday joylarda ishlovchilar uchun tibbiy ko‘rik shart. Bu ko‘rik orqali ishchilarning organizmida qandaydir salbiy o‘zgarishlar paydo bo‘layotganini tezda aniqlash mumkin.

Sanitariya qoidalariga katta e‘tibor beriladigan sohalarda, masalan, restoran va kafe xodimlari, oziq-ovqat ishlab chiqaruvchilar uchun ham tibbiy ko‘rik majburiydir. Chunki ular insonlar iste‘mol qiladigan mahsulotlarni tayyorlashadi. Agar xodim sog‘lom bo‘lmasa, bu bevosita mijozlar sog‘lig‘iga ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli, bu soha vakillarining tibbiy ko‘rikdan muntazam o‘tishi talab qilinadi. Tibbiy ko‘riklar, ayniqsa, infeksiyon kasalliklar tarqalishini oldini olishda muhim rol o‘ynaydi.

Ta‘lim muassasalaridagi tibbiy ko‘rik: Bolalar va pedagoglar xavfsizligi

Maktab va bolalar bog‘chalari o‘qituvchilari hamda tarbiyachilar uchun tibbiy ko‘rik majburiy hisoblanadi. Ular bolalar bilan bevosita muloqotda bo‘ladilar, shu bois, o‘z sog‘lig‘ini nazorat qilishlari shart. Agar o‘qituvchi yoki tarbiyachi kasal bo‘lsa, bu kasallik bolalarga yuqishi ehtimoli bor, shuning uchun bu jarayon juda muhimdir.

Bolalar bog‘chasiga qabul qilingan kichkintoylar ham tibbiy ko‘rikdan o‘tkaziladi. Bu ko‘rik bolalar sog‘lig‘ining umumiy holatini baholash va jamoat joylarida yuqumli kasalliklar tarqalishini oldini olish uchun kerak. Oliy o‘quv yurtlarida esa talabalar uchun tibbiy ko‘rik tavsiya etiladi. Bu yoshlar orasida sog‘liqni nazorat qilishga, ba‘zi kasalliklarni erta bosqichda aniqlashga yordam beradi. Maktabda o‘quvchilarning sog‘lig‘ini nazorat qilish o‘quv jarayonining sifatini oshirishga ham xizmat qiladi.

Transport haydovchilari: Yo‘lovchilar xavfsizligi uchun

Haydovchilar, ayniqsa jamoat transporti haydovchilari (avtobus, taksi va boshqalar), ham tibbiy ko‘rikdan muntazam o‘tishi kerak. Chunki ular yo‘lovchilar hayotiga javobgardirlar. Masalan, haydovchining ko‘zi yaxshi ko‘rmasa yoki tez charchaydigan bo‘lsa, yo‘lda jiddiy muammolar yuzaga kelishi mumkin. Shuning uchun haydovchilarning ko‘rish, eshitish va umumiy sog‘liq holatini nazorat qilish kerak.

Yuk tashuvchi haydovchilar uchun ham tibbiy ko‘rik o‘ta muhim. Ular uzoq masofalarga haydovchilik qilganida charchash, stress va boshqa sog‘liq muammolariga duch kelishlari mumkin. Tibbiy ko‘rik ularning bu holatini nazorat qilishga yordam beradi va yo‘lda xavfsizlikni oshiradi. Transport sohasida sog‘liqni saqlash tizimining takomillashishi nafaqat haydovchilar, balki yo‘lovchilar uchun ham foydali hisoblanadi.

Harbiy va xavfsizlik xodimlari: Milliy xavfsizlikni ta‘minlash

Harbiy xizmatchilar, politsiya va Milliy gvardiya xodimlari uchun tibbiy ko‘rik o‘ta muhim. Ular sog‘lom bo‘lishlari, kuchli va jismoniy jihatdan tayyor bo‘lishlari kerak. Harbiy xizmatga chaqirilganlar uchun tibbiy ko‘rikdan o‘tish majburiydir, chunki bu jarayon orqali harbiy xizmatga layoqatlilik baholanadi.

Ichki ishlar organlari va boshqa xavfsizlik xizmatlari xodimlari ham muntazam tibbiy ko‘rikdan o‘tishi kerak.

Bu ularning vazifalarini to‘laqonli bajarishlari va jismoniy tayyorgarliklarini saqlashlari uchun zarurdir. Bunday jarayonlar xodimlarning sog‘liq holatini doimiy nazoratda ushlab turish uchun xizmat qiladi. Harbiy xizmatdagi jismoniy tayyorgarlik va ruhiy barqarorlik muhim ahamiyatga ega.

Harbiy akademiyalar uchun tibbiy ko‘rik: Kelajakdagi xizmatga tayyorgarlik

Harbiy akademiyalarga kirish istagida bo‘lgan yoshlar uchun tibbiy ko‘rik zarur. Bu jarayon orqali nomzodlarning umumiy sog‘liq holati, jismoniy tayyorgarligi va ruhiy barqarorligi baholanadi. Masalan, harbiy akademiya talabasi bo‘lish uchun nomzodning yurak-qon tomir tizimi, ko‘z va quloq salomatligi, mushak va suyaktizimining holati sinchkovlik bilan tekshiriladi.

Harbiy xizmatda kuchli jismoniy tayyorgarlik va yuqori sog‘liq holati talab etiladi, chunki harbiy xizmatchilar turli sharoitlarda xizmat qilishlari mumkin. Shu sababli, harbiy akademiyalardao‘qishni istaganlar uchun tibbiy ko‘rik muhim bosqich hisoblanadi. Agar nomzod tibbiy ko‘rikdan o‘tolmasa, u akademiya qabul qilinmasligi mumkin, bu esa kelajakdagi harbiy xizmat uchun zarur bo‘lgan tayyorgarlik jarayonini to‘xtatadi.

Migratsiya va viza olish: Chet elda yashash va ishlash

Mehnat migrantlari va chet elga ketayotgan shaxslar uchun ham tibbiy ko‘rik talab etiladi. Masalan, boshqa davlatga ishlash uchun borayotganlar qabul qiluvchi davlatning qoidalariga muvofiq tibbiy ko‘rikdan o‘tishi kerak. Bu orqali ular sog‘lom ekanligi, chet elda ishlash va yashash uchun layoqatli ekanligi tekshiriladi. Ayrim davlatlar, masalan, AQSh yoki Kanada uzoq muddatli viza olish jarayonida tibbiy ko‘rikni shart qilib qo‘yadi.

Ushbu jarayon orqali qabul qiluvchi davlatlar o‘z hududida yuqumli kasalliklarning tarqalishini nazorat qiladi. Shuningdek, migrantning chet elda yashashga qodir ekanligi tasdiqlanadi. Tibbiy ko‘riklar, shuningdek, mintaqadagi umumiy sog‘liq holatini yaxshilashga ham xizmat qiladi, chunki bu orqali kasalliklarning tarqalishini oldini olish mumkin.

Xulosa: Nega tibbiy ko‘rik shart?

Ko‘rinib turibdiki, tibbiy ko‘rik ko‘plab sohalarda sog‘liq va xavfsizlikni ta‘minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon orqali ishchilarning sog‘liq holati nazorat qilinadi, kasalliklar erta aniqlanadi va salbiy ta‘sirilar oldini olish mumkin. Ta‘lim muassasalari, transport va harbiy xizmat sohalorida taqdim etilgan talablar nafaqat shaxsiy sog‘liqni, balki butun jamiyat sog‘ligini himoya qilishga yordam beradi. Shuning uchun har bir fuqaro o‘z faoliyati yoki ish joyiga qarab tibbiy ko‘rikdan o‘tishi kerakligini bilishi va unga rioya qilishi zarur. Bu o‘z sog‘lig‘i va atrofidagi odamlarning xavfsizligini ta‘minlash uchun katta ahamiyatga ega.

Bundan tashqari, majburiy tibbiy ko‘riklar orqali nafaqat ishchilarning, balki barcha fuqarolar salomatligi nazoratda bo‘ladi. Tibbiy ko‘riklar jamiyatning turli qatlamlari orasida sog‘liqni saqlash tizimining asosiy tarkibiy qismi sifatida muhim rol o‘ynaydi. Yuqumli kasalliklarning tarqalishining oldini olish va mehnat muhitida xavfsizlikni ta‘minlash orqali umumiy sog‘liqni yaxshilashga xizmat qiladi.

Shu sababli, davlat organlari va tashkilotlari sog‘liqni saqlash va tibbiy ko‘riklar tizimini rivojlantirishda davom etishlari zarur. Bu esa barcha fuqarolar uchun sog‘lom va xavfsiz yashash muhitini yaratadi. Tibbiy ko‘riklarning o‘tkazilishi faqatgina qonuniy talab emas, har bir fuqaroning o‘z sog‘lig‘iga bo‘lgan mas‘uliyatidir.